

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

RĪGAS STRADIŅA UNIVERSITĀTE
Reģistrācijas Nr. 90000013771
Dzirciema 16, Rīga, LV-1007, Latvija
Tālr. 67409230, fakss 67471815
E-pasts: rsu@rsu.lv, www.rsu.

APSTIPRINĀTS

Ar 2016.gada 19. janvārī Rīgas Stradiņa universitātes
rektora rīkojumu Nr. 2-3/18

Darba aizsardzības vispārējā instrukcija

Nr. 1 (DAI-1)

1. Darba aizsardzības lietoto terminu skaidrojums

- 1.1. **Darba aizsardzības (drošības) instrukcija** – normatīvs dokuments, kas nosaka DA prasības darbiniekiem, veicot darbu vai pildot amata pienākumus.
- 1.2. **Darba aizsardzības (drošības) instruktāža** – DA instrukciju izskaidrošana, informēšana par DA jautājumiem.
- 1.3. **Darba aizsardzība** – nodarbināto drošību un veselību darbā.
- 1.4. **Darba aizsardzības pasākumi** – preventīvi tiesiski, saimnieciski, sociāli, tehniski un organizatoriski pasākumi, kuru mērķis ir izveidot drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi.
- 1.5. **Darba aprīkojums** – jebkura ierīce (iekārta, mašīna, mehānisms, aparāts u.c.) vai darbarīks, ko lieto darbā.
- 1.6. **Darba vide** – darba vieta ar tās fizikālajiem, ķīmiskajiem, psiholoģiskajiem, bioloģiskajiem, fizioloģiskajiem un citiem darba vides faktoriem, kuriem nodarbinātais pakļauts, veicot savu darbu.
- 1.7. **Darba vides risks** – varbūtība, ka nodarbināto drošībai vai veselībai darba vidē var rasties kaitējums, un šā kaitējuma iespējamā smaguma pakāpe.
- 1.8. **Ipašs risks** – darba vides risks, kas saistīts ar tādu paaugstinātu psiholoģisko vai fizisko slodzi vai tādu paaugstinātu risku nodarbinātā drošībai un veselībai, ko nevar novērst vai līdz pieļaujamam līmenim samazināt ar citiem darba aizsardzības pasākumiem, kā vien saīsinot darba laiku, kurā nodarbinātais pakļauts šim riskam.
- 1.9. **Darba vieta** – vieta, kurā nodarbinātais veic savu darbu, kā arī iestādes ietvaros jebkura cita vieta, kura nodarbinātajam ir pieejama darba laikā, vai, kur nodarbinātais strādā ar darba devēja atļauju vai rīkojumu.
- 1.10. **Nopietnas un tiešas briesmas** – draudi nodarbinātā dzīvībai un veselībai, kas var rasties pēkšņi, īsā laika spridī un neatgriezeniski ietekmēt nodarbinātā veselību.
- 1.11. **Preventīvie pasākumi** – rīcība vai pasākumi, ko iestādē plāno un veic visos darba posmos, lai novērstu vai mazinātu darba vides risku.
- 1.12. **Darba vides riska faktors** – ražošanas vai darba faktors, kura iedarbība, zināmos apstākļos uz darbinieku, izraisa traumu vai veselības pasliktināšanos.
- 1.13. **Bīstamā zona** – telpa vai vieta, kurā iespējama bīstamu vai kaitīgu darba vides riska faktoru iedarbība uz cilvēku.
- 1.14. **Individuālie un kolektīvie aizsardzības līdzekli (IAL)** – izstrādājumi un sistēmas, kuras darbinieks valkā vai citādi lieto, lai aizsargātu savu drošību un veselību pret viena vai vairāku darba vides risku iedarbību.
- 1.15. **Pirmā palīdzība** – palīdzība cietušā (saslimušā) dzīvībai vai veselībai kritiskā stāvoklī, ko savu zināšanu vai iespēju apjomā sniedz personas ar kvalifikāciju medicīnā vai bez tās.

2. Vispārīgās prasības

- 2.1. Darba aizsardzības vispārējā instrukcija ir normatīvs dokuments, kas nosaka darba drošības un veselības aizsardzības pasākumus, kas jāievēro darbiniekam, uzsākot darbu. Informē par vispārīgajiem darba vides riskiem, iekšējās kārtības pamatprasībām, drošības zīmēm, higiēnas prasībām darbā un rīcības plāniem. Par šīs instrukcijas prasību neievērošanu darbinieki var tikt saukti pie atbildības saskaņā ar Rīgas Stradiņa universitātes (turpmāk tekstā RSU) darba kārtības noteikumiem un spēkā esošo likumdošanu.
- 2.2. Darbinieki ir pakļauti dažādu darba vides riska faktoru iedarbībai:
 - 2.2.1. *fizikālie riska faktori:*

- 2.2.1.1. vispārējā ventilācijas sistēma - nenodrošina optimālu mikroklimatu darba vidē, īpaši vasaras periodā. Risks - svaiga gaisa trūkums, kas var izraisīt dažādas saslimšanas, skābekļa trūkumu organismā;
 - 2.2.1.2. caurvējš jeb palielināts gaisa kustības ātrums telpā. Bieži vēdinot telpas, atverot logus, veidojas caurvējš - darbiniekam pastāv iespēja saaukstēties, kā arī iegūt muguras muskuļu, nervu iekaisumus;
 - 2.2.1.3. nepietiekams apgaismojums - iespējama redzes asuma pazemināšanās, redzes nogurums, arī traumēšanās iespēja, pārvietojoties pa iestādes telpām, citās iestādēs, uzņēmumos, atrodoties komandējumos;
 - 2.2.1.4. elektriskās strāvas iedarbība, pieskaroties strāvu vadošām, neizolētām daļām, kas atrodas zem sprieguma – elektrotraumu iespējamība;
 - 2.2.1.5. paaugstināta vai pazemināta telpu vai apkārtējās vides temperatūra, ja darba pienākumu izpildē jāatrodas ārpus telpām – diskomforta sajūta, pazeminātas darba spējas, iespējamas saaukstēšanās slimības.
- 2.2.2. *traumatisma riska faktori:*
- 2.2.2.1. nepareizu darba paņēmienu un metožu lietošana, tehnoloģijai paredzētu instrumentu un ierīču aizstāšana ar nepiemērotiem darba rīkiem vai priekšmetiem;
 - 2.2.2.2. augsta temperatūra un izdalotās gāzes ugunsgrēka gadījumā;
 - 2.2.2.3. šķēršļi, nelīdzena grīda, paslīdēšana un kritiens pa kāpnēm, arī pieguružota apkārtne iespēja aizķerties un pakrist;
 - 2.2.2.4.滑滑的,不稳定的,导致跌倒,特别是对于老年人或行动不便的人;
 - 2.2.2.5. krītoši priekšmeti - iespēja tikt traumētam;
 - 2.2.2.6. uzbrukums, vardarbība - iespēja gūt ievainojumus, infekcijas slimības;
- 2.2.3. *fiziski - ergonomiskie riska faktori:*
- 2.2.3.1. redzes sasprindzinājums, veicot darbus nepietiekami apgaismotā vidē;
 - 2.2.3.2. lokāls muskuļu sasprindzinājums - sēdošs darbs piespiedu darba poza sēdus, kas raksturīgs - strādājot pie datora;
 - 2.2.3.3. smagumu pārvietošana - roku, muguras muskuļu pārslodze, nogurums.
- 2.2.4. *ķīmiskie riska faktori:*
- 2.2.4.1. ozons, ko rada papīra kopēšanas iekārta – elpošanas ceļu, acu un deguna glotādas kairinājums, iekaisumi - darbiniekam, kuri veic papīra kopēšanas darbus ar lieljaudas kopētāju;
 - 2.2.4.2. kaļķa, cementa, citu celtniecības materiālu putekļi - elpošanas ceļu, ādas, acu un deguna glotādas kairinājums, iekaisumi, alergiskas izpausmes, veicot celtniecības, remontdarbus, uzturoties remontējamajās telpās;
 - 2.2.4.3. krāsu, laku izgarojumi, to ietekme uz ādu, acīm, elpošanas ceļiem – alergiskas izpausmes, uzturoties remontējamajās telpās vai netālu no tām.
- 2.2.5. *psihoemocionālie faktori:*
- 2.2.5.1. paaugstinātas atbildības darbs - riska faktors galvenokārt var ietekmēt iestādes vadītāju, nodaļu vadītājus;
 - 2.2.5.2. darbs vakara, nakts stundās, brīvdienās un svētku dienās – psiholoģiskais diskomforts, kā arī bioloģiskā cikla traucējumi;
 - 2.2.5.3. uzbrukums, vardarbība, terora akts - var radīt psiholoģisku traumu. Riskam var tikt pakļauti arī darbinieki, kuri dodas komandējumos, apmeklē citas iestādes, uzņēmumus.

3. Darba aizsardzības prasības darbu veicot

- 3.1. Uzsākot darbu, darbinieks tiek iepazīstināts ar darba kārtības noteikumiem, Darba aizsardzības (turpmāk tekstā DA) ievadapmācību, ugunsdrošības instrukciju un DA instrukciju konkrētā darba vietā vai konkrētam darba veidam.
- 3.2. Darbiniekam, stājoties darbā, ievadapmācību un ugunsdrošības instruktāžu veic darba aizsardzības speciālists vai ar rektora rīkojumu nozīmēts cits darbinieks.
- 3.3. Par instruktāžu darba vietā vai darba veidā atbild attiecīgās struktūrvienības vadītājs vai kāda cita persona, kuru ar rīkojumu nozīmējis rektors.
- 3.4. DA ievadapmācība attiecas uz visiem RSU darbiniekiem, RSU studējošiem, t.sk. personām, kuras RSU ir mācību prakses laikā vai kas uzņēmuma / pilnvarojuma/ autoratlīdzības līguma pamatā veic darbu RSU telpās (turpmāk tekstā visi kopā-personāls) pirms darba / mācību uzsākšanas un visā laikposmā, kad viņi tiek nodarbināti RSU.
- 3.5. Personāls apliecinā ar parakstu, ka viņš ir iepazīstināts ar DA ievadapmācību un ugunsdrošības instruktāžu, attiecīgajos DA ievadapmācības un ugunsdrošības instruktāžas žurnālos.
- 3.6. Personāla pienākums ir ievērot prasības, kas noteiktas DA un ugunsdrošības instrukcijās.
- 3.7. Darbiniekiem tiek veiktas sekojošas DA instruktāžas:
 - 3.7.1. **ievadapmācība** - tiek veikta, darbiniekam stājoties darbā;
 - 3.7.2. **sākotnējā instruktāža konkrētā darba vietā vai konkrētam darba veidam** - tiek veikta pirms darbinieka darba pienākumu uzsākšanas konkrētā darba vietā vai darba veidā;
 - 3.7.3. **atkārtotā instruktāža konkrētā darba vietā vai konkrētam darba veidam** - tiek veikta ne retāk kā 1 reizi gadā visiem darbiniekiem;
 - 3.7.4. **neplānotā instruktāža** - tiek veikta, ja stājušies spēkā jauni normatīvie dokumenti, ja noticis nelaimes gadījums darbā, konstatēta arodslimība vai mainījušies darba apstākļi un iekārtas, ja darbinieks rupji pārkāpj DA noteikumu prasības; nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par 60 kalendāra dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai paaugstinātas bīstamības darbos – uz laiku, kas ilgāks par 45 kalendāra dienām;
 - 3.7.5. **mērķa instruktāža** - tiek veikta, ja iesaistīti avārijas vai katastrofas seku likvidēšanā, veic vienreizēju darbu, kas nav saistīts ar nodarbinātā profesiju, amatu vai pastāvīgi izpildāmiem pienākumiem, veic vienreizēju darbu ārpus uzņēmuma teritorijas;
 - 3.7.6. **ugunsdrošības instruktāža** – tiek veikta visiem darbiniekiem ne retāk kā 1 reizi gadā.
- 3.8. Galvenie darba vides riska faktori, kas var radīt kaitējumu darbinieku veselībai, ir minēti konkrētu darbu veidu DA instrukcijās. DA instrukcijās ir paredzēti darba izpildes un uzvedības noteikumi darba telpās, noteikts, kā rīkoties ar mehānismiem un iekārtām, kā jālieto individuālie aizsardzības līdzekļi (turpmāk tekstā IAL).
- 3.9. Darbiniekiem, kas dienesta pienākumu pildīšanai izmanto un vada transporta līdzekli, jāzina un jāievēro Ceļu satiksmes noteikumi LR likumdošanas noteiktajā kārtībā.
- 3.10. Visas DA instruktāžas reģistrē DA instruktāžas žurnālā. Pēc DA instruktāžas darbinieks ar savu parakstu žurnālā apliecinā, ka viņš ir iepazīstināts ar attiecīgām DA prasībām. Instruktāžas žurnāls glabājas struktūrvienībās vai pie DA speciālista.
- 3.11. Darbiniekam ir jāapmeklē obligātās veselības pārbaudes, ja darba devējs ir viņu norīkojis un darbinieks ir saņēmis obligātās veselības pārbaudes karti.
- 3.12. Darba devējs nedrīkst atļaut uzsākt darbu darbiniekam, kurš nav saņēmis attiecīgu DA instruktāžu.
- 3.13. DA instruktāžas laikā darbiniekus iepazīstina ar:

- 3.13.1. RSU darbību un būtiskākajiem darba vides riska faktoriem, to ietekmi uz drošību un veselību;
- 3.13.2. darba vides riska faktoriem, kas pastāv katrā konkrētajā darba vietā vai veidā un kas ir saistīti ar darba aprīkojuma lietošanu;
- 3.13.3. darba vides riska novērtējumu;
- 3.13.4. veiktajiem un veicamajiem DA pasākumiem (piemēram - par obligātajām veselības pārbaudēm);
- 3.13.5. iespējamām sekām, kas var rasties neievērojot noteikto darba procesu un nepieciešamo rīcību ārkārtas situācijas gadījumos (piemēram - nelaimes gadījums darbā);
- 3.13.6. drošības zīmēm darba vietās;
- 3.13.7. informāciju par ķīmisko vielu iedarbību;
- 3.13.8. kā pareizi lietot darbam nepieciešamos IAL;
- 3.13.9. citiem darba aizsardzības jautājumiem.

4. Drošības zīmes

- 4.1. Drošības zīme ir uz konkrētu objektu, darbību vai situāciju attiecīnāma zīme, signālkrāsojums, akustisks vai roku signāls, kā arī vārdiska saziņa, kas sniedz drošības informāciju darba vietā. RSU telpās vai teritorijā var būt izvietotas šādas zīmes:
- 4.1.1. *aizlieguma zīmes* – zīmes, kuras aizliedz darbību, kuras rezultātā tiek izraisīta bīstamība. Raksturīgās īpašības: apaļa forma, melna piktogramma uz balta fona, sarkanās malas un diagonāla līnija;

Smēķēšana un atklāta liesma aizliegta

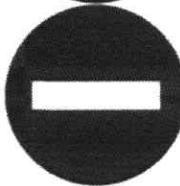
Nesmēķēt

Nepiederīšām personām kustība aizliegta

Nelietot liftu ugunsgrēka gadījumā

Iebraukt aizliegts

- 4.1.2. *brīdinājuma zīmes* – zīmes, kuras brīdina par esošo bīstamību. Raksturīgās īpašības: trīsstūra forma, melna piktogramma uz dzeltena fona ar melnām malām;

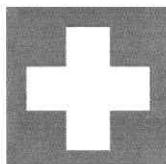

4.1.3. *rīkojuma zīmes* – zīmes, kuras norāda uz konkrēto darbību. Raksturīgās īpašības: apaļa forma, balta piktogramma uz zila fona;

- 4.1.4. *papildizejas un pirmās palīdzības zīmes* – zīmes, kuras sniedz informāciju par pirmās palīdzības vai glābšanas iekārtām, vai papildizejām. Raksturīgās īpašības: taisnstūra vai kvadrāta forma, balta piktogramma uz zaļa fona;

Pirmās palīdzības punkts

Tālrunis neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukšanai

Pārsiešanas līdzekļi

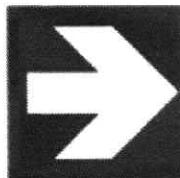
Acu skalošana

Kustības virziens

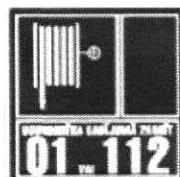
- 4.1.5. *ugunsdzēsības zīmes* – norāda uz ugunsgrēka dzēšanas iekārtas atrašanās vietu. Raksturīgās īpašības: taisnstūra vai kvadrāta forma, balta piktogramma uz sarkana fona;

Virziens uz ugunsdzēsības iekārtu un līdzekļu atrašanās vietu

Ugunsdzēsības krāns

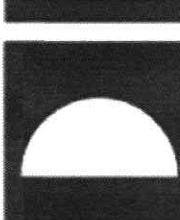
Kompleksā norāde ugunsdzēsības krānam

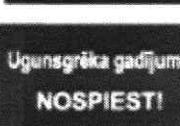
Ugunsdzēsības aparāts

Ugunsdzēsības un glābšanas kāpnes

Ugunsdzēsības iekārtas un līdzekļi

Ugunsgrēka gadījumā nospiest

5. Darba aizsardzības prasības, pārvietojoties teritorijā

- 5.1. RSU teritorijā **transporta** pārvietošanās ātruma ierobežojums ir līdz 10 km/st.
- 5.2. Pārvietojoties RSU teritorijā, darbiniekam jāievēro:
 - 5.2.1. rīkoties tā, lai neradītu satiksmei bīstamas vai traucējošas situācijas;
 - 5.2.2. iet tikai pa gājēju celiņiem, turoties to labajā pusē;
 - 5.2.3. ja gājēju celiņu nav, iet pa brauktuves kreiso pusē pretim transporta kustībai;
 - 5.2.4. neskriet, jo negaidīta parādīšanās braucoša transporta līdzekļa priekšā var kļūt par nelaimes gadījuma cēloni;
 - 5.2.5. negaidot transporta vadītāja signālu, jādod ceļš transporta līdzeklim;
 - 5.2.6. uzmanīgi skatīties, kur liekat kāju, izvairieties no cieta seguma bojājumiem un valējām bedrēm, tranšejām un akām, slidenām vietām un tml. Ziemas laikā pārvietojieties īpaši uzmanīgi un ieteicams nēsāt atbilstošus apavus ar zemu, stabili papēdi;

- 5.2.7. apiet vietas, kur iespējama dažādu priekšmetu krišana,滑denas vietas, nelīdzenas vietas, vietas, kur notiek darbs augstumā, nestāvēt zem paceltas kravas un tml.;
- 5.2.8. uzmanieties no nomestiem dēļiem, kuros ir naglas vai citi asumi, šādi dēļi jānoliekt malā;
- 5.2.9. sevišķi uzmanīgi esiet ziemas laikā, jo celiņi un ārējās kāpnes kļūst滑deni;
- 5.2.10. pārvietojoties pa teritoriju, saudzējiet zālājus un zaļos apstādījumus.
- 5.3. Ja tuvumā tiek stumti pacientu (struktūrvienības, kuras atrodas slimnīcas teritorijā) vai preču rati vai citi mehānismi, jāizvairās no pēdu vai citu ķermeņa daļu nokļūšanas zem riteņiem, kā arī no sadursmes, kura var radīt traumu.
- 5.4. Nepieiet un nestāvēt pie darbojošās iekārtas, ja tā nav darba vieta. Nestaigāt strādājošu mehānismu darbības zonā. Neiet aiz elektroiekārtu un mehānismu nožogojumiem.
- 5.5. Nedrīkst nest priekšmetus, ja tie aizsedz skatu uz pārvietošanās ceļu. Tādā gadījumā jāizvēlas citi priekšmetu pārvietošanas paņēmieni.
- 5.6. Durvis jāatver un jāaizver tikai aiz rokturiem. Ja tādi nav paredzēti, durvis jāver tik piesardzīgi, lai neiespiestu durvis ķermeņa daļas.
- 5.7. Ja durvīm, īpaši ārdurvīm, jāpaliek atvērtām (preču caurnešanai vai tml.), tās ir jānostiprina pret patvalīgu aizvēršanos.
- 5.8. Pārvietošanās ceļiem jābūt apgaismotiem – pirms pārvietošanās ir jāieslēdz paredzētais apgaismojums.
- 5.9. Tumsā vai nepietiekamā apgaismojumā pārvietoties aizliegts, ja tas var izraisīt traumatismu.
- 5.10. Ja darba vietā ir rampas vai citi nenorobežoti paaugstinājumi, jāizvairās no nokrišanas.
- 5.11. Aizliegts pārvietoties vai tikt paceltam ar jebkuru ierīci, iekārtu vai mehānismu kustošu daļu, kas nav paredzēta un speciāli aprīkota cilvēku pārvietošanai vai pacelšanai.
- 5.12. Pašgājējas vai pacelšanas iekārtas operators nedrīkst pārvietot (vizināt, pacelt) ar iekārtu citas personas, ja iekārta tam nav paredzēta un speciāli aprīkota cilvēku celšanai vai pārvietošanai.
- 5.13. Izmantojot kāpnes, liftus, elevatorus u.tml., jāievēro to lietošanas noteikumi.
- 5.14. Lai pakāptos drīkst izmantot tikai rūpnieciski ražotas kāpnes vai cita veida aprīkojumu, kas speciāli paredzēts šādiem mērķiem un atbilst drošības prasībām. Kāpņu galos jābūt īpašām uzlikām slīdēšanas novēršanai. Aizliegts pakāpties uz priekšmetiem, kas paredzēti citam mērķim. Neizmantot bojātas kāpnes. Uzsākot darbu, tās rūpīgi vizuāli pārbaudīt un stabili uzstādīt.

6. Iekārtu un darba aprīkojuma lietošana

- 6.1. Aizliegts izmantot jebkuru darba aprīkojumu – iekārtas, mašīnas u.tml. pirms nav pilnībā apgūti ražotāja sniegtie lietošanas un drošības noteikumi. Minētos noteikumus jāapgūst no ekspluatācijas instrukcijas (rokasgrāmatas). Ja iekārtai nav ekspluatācijas instrukcija, lietošanas un drošības noteikumus jāapgūst no tiešā vadītāja vai citas personas, kura nozīmēta šīs informācijas sniegšanai. Darbinieks ir atbildīgs par visām sekām, kuras radušās darba aprīkojuma nepareizas lietošanas dēļ.
- 6.2. Jebkuru darba aprīkojumu, tostarp, rokas instrumentus, drīkst izmantot tikai tam paredzētajam mērķim.
- 6.3. Pirms darba uzsāšanas jāpārbauda, vai iekārta, instruments vai cits darba aprīkojums nav bojāts, vai ir visas nepieciešamās drošības ierīces. Nedrīkst uzsākt darbu ar bojātu darba aprīkojumu. Par bojājumu ir nekavējoties jāziņo nodaļas vai struktūrvienības vadītājam.
- 6.4. Visas darbības ar iekārtām – ekspluatāciju, tīrīšanu un apkopi atļauts veikt tikai atbilstoši saņemtajai instruktāžai un stingri ievērojot lietošanas instrukcijas, kā arī norādes uz iekārtu korpusa, blakus iekārtai vai iekārtas tehniskajā dokumentācijā.

- 6.5. Aizliegts izmantot iekārtas ekspluatācijai neparedzētus paņēmienus, kaut arī tie būtu ērtāki, ātrāki, efektīvāki u.tml..
- 6.6. Jāizmanto visas komplektācijā paredzētās drošības ierīces – vairogi, pārsegi, turētāji, piespiedēji, satvērēji, bloķētāji u.c. Aizliegts strādāt ar iekārtu, kurai noņemtas ražotāja, paredzētās aizsargierīces. Ja aizsargierīces noņemtas, lai iekārtu tīri tu, regulētu vai tml., pirms atsākt darbu ar iekārtu tās jāuzstāda atpakaļ paredzētajā vietā.
- 6.7. Aizliegts lietot paštaisītas vai privātas iekārtas un instrumentus.
- 6.8. Aizliegts pašrocīgi labot darba aprīkojumu, inventāru un preces (arī sīkus bojājumus), ja tas neietilpst darba pienākumos un darbinieks nav attiecīgi apmācīts vai instruēts.
- 6.9. Aizliegts noņemt iekārtai piestiprinātās drošības zīmes vai instrukcijas.
- 6.10. Aizliegts patvalīgi pārveidot iekārtas.
- 6.11. Aizliegta jebkuras ķermeņa daļas nokļūšana darbojošos mehānismu kustošo daļu darbības zonā vai tuvu tai, ja tas nav paredzēts lietošanas instrukcijā.
- 6.12. Aizliegta mehānismu kustīgo daļu regulēšana to darbības laikā, ja tas nav paredzēts lietošanas instrukcijā. Aizliegts ar rokām bremzēt iekārtu kustošās daļas.
- 6.13. Neatstāt bez uzraudzības darbojošās iekārtas un elektroiekārtas, ja tās ir paredzēts darbināt operatora klātbūtnē.
- 6.14. Aizliegts laist klāt nepiederīgas personas iedarbinātai iekārtai.
- 6.15. Pirms jebkuras iekārtas tīrišanas, apkopes, sastrēguma vai iesprūšanas gadījumā tās obligāti:
 - 6.15.1. jāizslēdz;
 - 6.15.2. jāsagaida, līdz iekārta ir pilnībā apstājusies;
 - 6.15.3. jāatvieno no elektriskās strāvas.

7. Kīmisko vielu un produktu lietošana

- 7.1. Aizliegts izmantot jebkuru kīmisko vielu vai produktu pirms nav pilnībā apgūti ražotāja sniegtie lietošanas un drošības noteikumi. Minētos noteikumus jāapgūst no Drošības datu lapas vai informācijas uz iepakojuma. Ja kīmiskajai vielai vai produktam nav Drošības datu lapa, lietošanas instrukcija vai lietošanas noteikumi uz iepakojuma, lietošanas un drošības noteikumus jāapgūst no tiešā vadītāja vai citas personas, kura nozīmēta šīs informācijas sniegšanai. Darbinieks ir atbildīgs par visām sekām, kuras radušās kīmisko vielu vai produktu nepareizas lietošanas dēļ.
- 7.2. Aizliegts uzsākt darbu ar kīmisko vielu vai produktu, ja nav pilnīgi skaidri lietošanas paņēmiens un mērķi, kā arī drošības noteikumi.
- 7.3. Kīmiskās vielas vai produktus jāglabā oriģinālie pakojumā vai izmantotais iepakojums jāmarķē ar norādēm par tā saturu un drošības nosacījumiem.

8. Vispārējās darba higiēnas prasības

- 8.1. Lai saglabātu darbinieku veselību un darbaspēju, no darbinieku puses ir jāievēro sekojošas galvenās darba higiēnas prasības:
 - 8.1.1. Mācību, kabineti u.c. telpas ir jāauztur kārtībā un tīras;
 - 8.1.2. atkritumi regulāri jāsavāc un jāaizgādā uz speciāli šim nolūkam ierādītām vietām;
 - 8.1.3. pārtiku un ūdeni drīkst lietot tikai speciāli šim nolūkam paredzētās vietās;
 - 8.1.4. mazgāt rokas, kad tās kļuvušas netīras, bet noteikti pirms ēšanas, pēc tualetes lietošanas un darbu beidzot;
 - 8.1.5. sekot savas darba vietas, eju un caurbrauktuvju apgaismojumam. Ja apgaismes ierīcēs ir izdegušas elektriskās spuldzes, nekavējoties izsauciet elektriķi;
 - 8.1.6. sekot, lai apgaismes ierīces būtu tīras;
 - 8.1.7. vietējās apgaismes ierīces ir jāizvieto tā, lai gaisma nespīdētu acīs;

- 8.1.8. regulāri jātīra logu stikli, jo netīri stikli aiztur līdz 15% dabīgā apgaismojuma.;
- 8.1.9. dienas gaišajā laikā ir jāatver logu aizkari, žalūzijas, jo tie aiztur dabīgo apgaismojumu;
- 8.1.10. roku mazgāšanai jālieto tikai tam paredzētie roku mazgāšanas līdzekļi.

9. Rīcība bīstamās (avārijas) situācijās

- 9.1. Nekavējoties jāziņo tiešajam darba vadītājam vai darba aizsardzības speciālistam par nelaimes gadījumu vai par citiem bīstamiem (riska) faktoriem, kuri atklāti, konstatēti darba vietā un var apdraudēt darbinieku un apmeklētāju drošību un veselību.
- 9.2. Ja izcēlies ugunsgrēks, rīkoties saskaņā ar plānu „Rīcības plāns ugunsgrēka gadījumā”.
- 9.3. Pirmās palīdzības sniegšana, situācijā, ja noticis nelaimes gadījums:
 - 9.3.1. Pirmās medicīniskās palīdzības sniegšanai darba vietās jābūt aptieciņai ar pārsienamiem materiāliem;
 - 9.3.2. **Neatliekamās darbības:**
 - 9.3.3. novērtēt draudošās briesmas pašam glābējam un tikai tad cietušajam;
 - 9.3.4. nepieciešamības un iespēju gadījumā novērst briesmas (nodzēst liesmas, u.c.);
 - 9.3.5. cietušo evakuēt drošā zonā, ja tas ir iespējams;
 - 9.3.6. uzturēt cietušajam svarīgākās dzīvības funkcijas (apturēt asiņošanu, veikt elpināšanu, netiešā sirds masāža u.c.);
 - 9.3.7. izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību numuru 9-112 (no iestādes tālruņa) vai 112 (no mobilā tālruņa) vai norīkot kādu no apkārtējiem to izdarīt;
 - 9.3.8. cietušā aprūpe – laiks, ko glābējs pavada kopā ar cietušo līdz ierodas medicīniskā palīdzība (kontaktēties ar cietušo, rūpēties, lai cietušais neatdzistu).
- 9.4. Ja ir jūtama veselības stāvokļa pasliktināšanās, neatkarīgi no stāvokli pasliktinošajiem apstākļiem, nekavējoties ziņot tiešajam darba vadītājam.
- 9.5. Elektroinstalācijas vai cita aprīkojuma bojājumu gadījumos pārtraukt darbu līdz attiecīgo bojājumu novēršanai.
- 9.6. Elektriskās strāvas trieciena gadījumā cietušais jāatbrīvo no strāvas iedarbības, atslēdzot strāvas avotu vai pielietojot strāvu nevadošus materiālus, pārvietot cietušo drošā vietā.
- 9.7. Ja tiek atklāta gāzes noplūde, nekavējoties ziņot tiešajam darba vadītājam un izsaukt palīdzību zvanot pa numuru **9-112** (no iestādes tālruņa) vai **112** (no mobilā tālruņa). Nepieļaut darbības, kas varētu izsaukt gāzes uzliesmošanu un brīdināt apkārtējos par bīstamo situāciju.

Anta Grīnberga
Darba aizsardzības speciālists
anta.grinberga@rsu.lv
t.67409117

Personāla departamenta
Darba aizsardzību nodrošināšanai
darba aizsardzības speciālists
Anta Grīnberga

